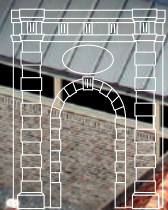

An aerial photograph of a historic town, likely Elburg, showing a dense cluster of buildings with red-tiled roofs. The foreground features a large brick building with arched windows. The background shows a lush green landscape with trees and a distant horizon. A yellow banner is overlaid on the left side of the image.

Jaarverslag 2016 Museum Sjoel Elburg

Museum
Sjoel Elburg

Jaarverslag 2016 Museum Sjoel Elburg

Bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg

De Stichting Synagoge Elburg is opgericht d.d. 26 oktober 2005. In het verslagjaar is de naam van de stichting gewijzigd in **Stichting Museum Sjoel Elburg**.

Doel Stichting Museum Sjoel Elburg

- a. het bijeenbrengen en besteden van gelden ten behoeve van het onderhoud en verantwoord museumgebruik van de voormalige synagoge aan de Jufferenstraat 5/Graaf Hendriksteeg 2 en 4 te Elburg;
- b. het documenteren en visualiseren van de historie van de joodse gemeenschap in de Mediene, in het bijzonder te Elburg;
- c. het in stand houden, onderhouden en beheren van de voormalige synagoge te Elburg als rijksmonument;
- d. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De vml. synagoge van Elburg

Museum Sjoel Elburg anno 2016

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- a. het inrichten en in stand houden van een permanente expositie in de voormalige synagoge te Elburg;
- b. het werven van begunstigers, het op alle andere manieren bijeenbrengen van gelden, het stimuleren van de belangstelling voor de als joods museum ingerichte voormalige synagoge;
- c. het in eigendom of erfpacht verwerven van de voormalige synagoge te Elburg.

Samenstelling bestuur

Voorzitter:	M. van Ledden Boterdijk 22 8072 DL Nunspeet. T. 0341-253599/06 22221583
Secretaris:	T. Bergstra Jufferenstraat 19 8081 CP Elburg. T. 0525-681548/06 19064853
Plv. secretaris:	J. Kooman Ellestraat 49 8081 GD Elburg T. 0525-683813 / 06 13539437
Penningmeester:	B. van Eerde Oude Kerkhofsweg 6 80-81 GN Elburg. T. 0525-653233
Plv. penningmeester	W. Rutten Majoraan 33 8252 BC Dronten T. 0321 318352 / 06 23567999
Lid:	C.J. van den Boogert, Graspieper 8 8081 ZR Elburg. T. 0525-690222
Lid:	Mevr. L. van Dijk, Nilantsweg 99 8041 AR Zwolle. T. 038-4217481

Adviseur bestuur: Mevr. F. Jeletich Meester Van Hasseltlaan 14 a 7316 DM Apeldoorn Tel. 055-3563728 / 06 21632067

Rooster van aftreden

- De samenstelling van het bestuur is gedurende het verslagjaar niet gewijzigd.
- De voorzitter, dhr. M. van Ledden, heeft tijdens de laatste bestuursvergadering in 2016 aangegeven om hem moverende redenen medio 2017 te willen aftreden.
- De bestuursleden mevrouw L. van Dijk en de heer C.J. v.d. Boogert zijn herbenoemd voor een periode van vier jaar.

Bankrek.nr: NL 48 RABO 011 55 14 260
BTW nr: NL 815330741BO
KvK: 08140269
Adres: Museum Sjoel Elburg Graaf Hendriksteeg 2 8081 CH Elburg
T. 0525-685564
E. secretariaat@sjoelburg.nl / info@sjoelburg.nl
W. www.sjoelburg.nl

De Stichting Museum Sjoel Elburg is een culturele ANBI

Taakverdeling bestuur

De verschillende taken zijn in 2016 binnen het bestuur als volgt verdeeld:

M. van Ledden	vertegenwoordigen van Stichting Synagoge Elburg in de breedste zin des woords voorzitten vergaderingen DB en AB lid werkgroep educatie vertegenwoordigen SSE in Museaal Platform en SyNeON, lid van het bestuur van de Stichting Museumstad Elburg verzorgen correspondentie namens SSE i.s.m. tweede secr. maken jaarverslag secretariaat actualiseren organogram i.s.m. tweede secr. uitvoeren PR werkzaamheden museale aangelegenheden i.s.m. de dames L. van Dijk en F. Jeletich. inhoud / vormgeving wisseltentoonstellingen i.s.m. de dames L. van Dijk en F. Jeletich coördinator beheerders / onderhoud gebouwen i.s.m. beheerders A. Hulst en R. Spaan
T. Bergstra	vertegenwoordigen SSE in Museaal Platform en SyNeON. verslaglegging vergaderingen DB en AB i.s.m. eerste secr. verzorgen correspondentie namens SSE i.s.m. eerste secr. actualiseren organogram i.s.m. eerste secr. coördineren werkgroep PR (o.a. actualiseren website MSE)
J.Kooman	verzorgen financiële administratie SSE maken financieel jaarverslag SSE contactpersoon voor leveranciers van kassa, telefoon, automaat, museumkaart, beveiliging, beamers e.d. museumwinkel i.s.m. P. Wastenecker (SVSE), W. Rutten en D. Evertsen
B. van Eerde:	kassasysteem, museumwinkel (zie boven) en verrichten betalingen i.s.m. B. van Eerde contactpersoon SSE – SVSE museale aangelegenheden i.s.m. mevr. F. Jeletich en de heer T. Bergstra inhoud / vormgeving wisseltentoonstellingen i.s.m. mevr. F. Jeletich en de heer T. Bergstra beheer museale collectie en museumregistratie i.s.m. mevr. F. Jeletich
W. Rutten:	
C.J. v.d. Boogert:	
Mevr. L. van Dijk:	
Adviseur:	
Mevr. F. Jeletich :	adviseur bestuurlijke aangelegenheden adviseur museale aangelegenheden adviseur inhoud / vormgeving wisseltentoonstellingen

Bestuursvergaderingen

Het Algemeen Bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg vergaderde in 2016 negen keer: op 24 februari, 6 april, 18 mei, 29 juni, 17 augustus, 6 september, 28 september, 9 november en tenslotte op 16 december.

Deze vergaderingen zijn meestentijds door het Dagelijks Bestuur (voorzitter, secretaris, penningmeester, notulist plv. secretaris) voorbereid.

De agenda van de vergaderingen is gedurende het verslagjaar grotendeels bepaald door: het laten ontwerpen en vaststellen van een nieuwe huisstijl; de daarmee samenhangende naamsverandering van de stichting (en de Stichting Vrienden); het realiseren van een nieuwe website; het herschrijven van het bidboek voor uitbreiding, verbouw en herinrichting van Museum Sjoel Elburg en de daarmee samenhangende fondsenwerving.

Andere agendapunten, die de revue passeerden:

de organisatie van de tijdelijke tentoonstellingen, met name de tentoonstelling Christendom en Antisemitisme plus de nodige fondsenwerving, de realisatie van de gewenste touchscreens bij de zgn. schatkamer plus fondsenwerving dienaangaande, de organisatie van de uitbreiding openstelling, de meerdere filmopnamen in MSE, de organisatie van de Gelderse Museumdag enz...

Samenwerking

Er is in 2016 samengewerkt met de provincie Gelderland, met de gemeente Elburg, met Museum Elburg (meerdere openingen tijdelijke tentoonstellingen) en het Nationaal Orgelmuseum Elburg. Verder met het

Dr. E. Schrijver, directeur JHM

Joods Historisch Museum te Amsterdam : de nieuwe directeur, dr. E. Schrijver is op bezoek geweest. En tenslotte met meerdere synagogale instellingen van SyNeoN en met de leden van het Museaal Platform Elburg/ Stichting Museumstad Elburg.

Gezamenlijke vergaderingen

De besturen van de Stichting Museum Sjoel Elburg en van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg vergaderden twee maal gezamenlijk en wel op vrijdag 15 april en op vrijdag 28 oktober.

Tijdens deze vergaderingen zijn tal van onderwerpen besproken, zoals de uitbreiding openstelling, de deelname aan Kerst in de Vesting, de bedrijfshulpverlening, de nieuwe huisstijl e.d. Natuurlijk is er ook informatie gedeeld over de stand van zaken van 'fase 4', van de tentoonstelling Christendom en Antisemitisme, de vorderingen met betrekking tot de website, de acties van de werkgroep financiën enz...

Uitvoerig is stilgestaan bij de samenwerkingsafspraken tussen beide besturen. Daarbij is geconstateerd dat rond het organiseren van activiteiten in het kader van lezingen en tijdelijke tentoonstellingen snel reageren naar alle betrokken partijen belangrijk is. Er is besloten de secretarissen van beide besturen te machtigen in die gevallen snel en naar bevind van zaken te handelen, zo nodig na consultatie van de andere bestuursleden via mailverkeer.

Museaal Platform / Stichting Museumstad Elburg

Het Museaal Platform is een overlegorgaan voor de museale instellingen van de gemeente Elburg: Museum Elburg, Museum Sjoel Elburg, Museumsmederij De Hoefhamer, Nationaal Orgelmuseum, Botterwerf De Hellige, Artilleriemuseum 't Harde, Kruidentuin De Groene Kruidhof en de vml. Visafslag (beide werkgroepen van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop). Het Museaal Platform werd voorgezeten door de heer R. van Henten (beleidsmedewerker Cultuur en Erfgoed). Het secretariaat is in handen van ambtenaar mw. W. van Asselt-Scholten. Museum Sjoel Elburg wordt in het Museaal platform vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris.

Tijdens het verslagjaar nam wethouder M. Boukema afscheid. Hij is opgevolgd door mevrouw J. Oosthoek. Het Museaal Platform vergaderde in 2016 acht maal: 27 januari, 9 maart, 20 april, 1 juni, 13 juli, 24 augustus, 5 oktober, en 16 november. Punten van bespreking waren o.a. organisatie van openstelling musea Elburg, voorstel wijzigingen programma Erfgoedleerlijn, Cultureel Café, arrangementen, Hanzedagen Kampen 2017, tien 'pilots enz.

▪ Stichting Museumstad Elburg

Het algemeen bestuur wordt gevormd door vertegenwoordigers van de museale instellingen, verenigd in het Museaal Platform. Het dagelijks bestuur van de stichting bestaat uit de heren Th. H.C. Peters (vz), H. Ummels (secre.) en M. van Ledden (penn).

Doel van de stichting is te komen tot een adequate verdeling van de gemeentelijke subsidie van € 30.000,00 bestemd voor professionele ondersteuning van de museale instellingen van Elburg. Museum Sjoel Elburg heeft tijdig subsidie aangevraagd voor professionele ondersteuning bij het maken van drie wisseltentoonstellingen, waaronder de tentoonstelling Christendom en Antisemitisme. Deze aanvraag is deels gehonoreerd.

SyNeON

SyNeON is een overlegorgaan voor synagogale instellingen in Noord en Oost- Nederland: Groningen, Winsum, Zuidlaren, Bourtange, Dalfsen, Ommen, Aalten, Enschede, Westerbork, Borculo, Winterswijk, Dieren, Zwolle, Elburg.

Museum Sjoel Elburg wordt vertegenwoordigd door de voorzitter en secretaris van de Stichting Museum Sjoel Elburg of door de secretaris en penningmeester van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg. Er is in 2016 op maandag 27 november een bijeenkomst geweest in de fraaie Folkingestraatsynagoge te Groningen. Namens MSE waren de heren M. van Ledden, T. Bergstra (SMSE), H. de Jonge (SVMSE) en D. Evertsen (winkelcommissie) aanwezig. Medewerkers van de Groninger synagoge hebben o.a. informatie gegeven over het wel en wee van de goedlopende museumwinkel ter plaatse.

Folkingestraatsynagoge te Groningen

Schenkeningen

Museum Sjoel Elburg heeft in het verslagjaar de volgende schenkingen ontvangen :

Van mevrouw J.W. Kapteyn-Caron uit Velp ontving MSE een schenking bestaande uit een koperen chanoekia (kandelaarmodel), een koperen chanoekia (achterwandmodel), menora, houten mezoza (Sebald Rau), Estherrol op perkament, sjofar, vijf gebedsriemen, gebedsmantel, olielampje, landkaart van Jeruzalem en het boekje 'Joods godsdienstig leven'. En in tweede instantie nog een pesachbord (porselein). De beide chanoekiot en de menora zijn in de grote vitrine tentoongesteld. De meeste andere objecten zijn aan de werkgroep educatie overhandigd i.v.m. 'aanschouwelijke presentaties'. De genoemde mezoza behoeft nader onderzoek.

Chanoekia, schenking mw. Kapteyn

Menora, schenking mw. Kapteyn

Kaasstempel, schenking mw. Gillot

Van mevrouw M. Gillot ontving Museum Sjoel Elburg twee loden kaasstempels. Zo'n stempel werd (en wordt nog steeds) gebruikt bij de productie van kosjere kaas onder rabbinaal toezicht in een kaasmakerij of – fabriek. Het stempel werd onderin de kaasvaten gelegd en bij het persen van de kaas kwam de afdruk van het stempel in de kaas te staan. Zo wist men dat de kaas kosjer was.

Omslag bidboek

Plannen voor uitbreiding, verbouw en herinrichting

Op vrijdag 6 juni 2008 werd Museum Sjoel Elburg geopend door de Commissaris van de Koningin van Gelderland, de heer C. Cornielje, en opperrabbin B. Jacobs. Sinds de opening ontvangt het museum boven verwachting veel bezoekers. In plaats van de 7.000 bezoekers die bij de oprichting werden geprognoستiceerd, blijkt jaarlijks het dubbele aantal geïnteresseerden de weg naar Museum Sjoel Elburg te vinden. Daardoor is er dringend behoefte aan een verbetering van de nu zeer beperkte mogelijkheden voor de ontvangst van bezoekers.

In het jaar 2015 deed zich een uitgelezen kans voor het museum uit te breiden en daarmee meer ruimte te creëren

voor de ontvangst van bezoekers: een naastgelegen pand, Zuiderwalstraat 11, werd te koop aangeboden en zoals het gezegde luidt: 'buurmans grond is maar één keer te koop!' Het bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg heeft een particuliere stichting uit Elburg bereid gevonden het bewuste pand aan te kopen. Met die stichting is overeengekomen dat zij het pand tot 2020 'reserveren' voor Museum Sjoel Elburg, zodat het bestuur tijd heeft om fondsen te werven, waarmee het van de betreffende stichting kan worden aangekocht.

▪ Kwaliteitsslag

Door die aankoop wordt een uitzonderlijke kwaliteitsslag mogelijk gemaakt. Door de uitbreiding met het pand Zuiderwalstraat 11 en de verbouwing c.q. aanpassing van dit pand en het pand Graaf Hendriksteeg 2 kan de huidige filmzaal worden verplaatst. Daardoor wordt een grotere, lichtere en meer gastvrije ontvangstruimte gecreëerd waarin o.a. een invalidentoilet, een museumwinkel en een koffiecorner zullen worden gerealiseerd.

Artist impressions geven een beeld van de uitbreiding en (her)inrichting

Deze verbouwing zal worden aangegrepen om ook kritisch te kijken naar de vaste opstelling en die aan te passen aan recente ontwikkelingen, zowel qua inhoud als qua inrichting en techniek. Hierbij zal uitdrukkelijk een verbinding gelegd worden tussen de vaste opstelling en de nieuwe entree, waar een innovatieve presentatie van de verhalen over het joodse leven in de mediene wordt gerealiseerd.

▪ Museale uitstraling

De huidige ligging maakt dat het museum niet of nauwelijks zichtbaar is vanaf de hoofdstraat (Jufferenstraat / Vischpoortstraat) van Elburg, waardoor het museum helaas geen voordeel heeft van city-traffic. De aankoop van het pand Zuiderwalstraat 11 brengt het museum dichterbij de Jufferenstraat. De uitbreiding van het museum en de nieuwe opzet van de entree ruimte geven aanleiding om de museale uitstraling van Museum Sjoel Elburg te vergroten. Doel hiervan is het meer zichtbaar maken van de museumfunctie en de activiteiten in de gevels en het herkenbaarder maken van de toegang tot het museum.

• Voortbestaan gewaarborgd

Door deze ruimtelijke en inhoudelijke verbeteringen zal het museum een grotere aantrekkingskracht op bezoekers uitoefenen. Het bestuur denkt hiermee haar ambitie - 18.000 bezoekers per jaar – zeker te kunnen waarmaken. Hierdoor ontstaat ook voor de komende jaren een financieel verantwoorde exploitatie en is het voortbestaan van het museum gewaarborgd.

Het bestuur beschouwt deze plannen overigens als sluitstuk van een reeks verbouwingen sinds 2008!

▪ Fondsenwerving

Het bestuur van Museum Sjoel Elburg is in 2015 al begonnen met fondsenwerving. De verkiezingen van Provinciale Staten in dat jaar gooiden echter roet in het eten: de provinciale overheid wilde eerst nieuw beleid maken, bestaande subsidieverordeningen vervielen. In 2016 is de fondsenwerving met succes opgepakt middels een herzien bidboek en goede contacten met en adviezen van 'Arnhem'. Zo werd door voorzitter Van Ledden ingesproken op een hoorzitting voor leden van Provinciale Staten. Tevens bood hij het vernieuwde bidboek aan aan gedeputeerde mevrouw J.Meijers.

▪ 19 november 2016

Op woensdag 9 november 2016 zijn er twee voor Museum Sjoel Elburg zeer belangrijke besluiten genomen.

's Middags vergaderden Provinciale Staten van Gelderland in Arnhem.

Tijdens deze begrotingsvergadering besloten de leden van PS

Gelderland € 300.000 ter beschikking te stellen voor de Stichting Synagoge Elburg en dit te dekken uit de algemene middelen.'

En 's avonds vergaderde de Gemeenteraad van Elburg over de meerjarenprogramma begroting 2017-2020. De Raad trof in de stukken het volgende voorstel van het College van B. en W. aan:

'Museum Sjoel.

Aansluitend op de door uw raad aangenomen motie wordt voorgesteld om Museum Sjoel voor de aankoop en verbouwing van een naastgelegen pand een subsidie te verstrekken van € 75.000 te dekken uit de algemene middelen. Door de provincie is voor dit project een subsidie toegekend van € 300.000.'

Ook deze subsidie werd toegezegd!

Aanbieding bidboek

- Resterend bedrag

Samen met het door beide besturen van Museum Sjoel Elburg toegezegde bedrag van € 75.000,00 is 85 % van het benodigde bedrag beschikbaar.

Inmiddels wordt er achter de schermen hard gewerkt om via fondsenwerving de resterende € 75.000,00 te genereren.

Touchscreens

In voorgaande jaren mocht Museum Sjoel Elburg een groot aantal voorwerpen in bruikleen in ontvangst nemen. Toen al deze nieuwe objecten in de grote vitrine tentoongesteld werden, ontstond het probleem dat de informatie bij die objecten niet meer goed leesbaar en esthetisch kon worden vormgegeven. Voorgesteld werd dit te doen via twee touchscreens buiten de vitrine. Er kan op die manier veel meer informatie over de objecten worden gegeven en de informatie kan 'gelaagd' worden aangeboden met mogelijkheden voor o.a. film en/ of geluid/muziek. Deze plannen brachten echter kosten (€ 12.500,00) met zich mee, die fondsenwerving noodzakelijk maakte. Van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg, het RABO Dichterbij fonds en het Prins Bernhard Cultuur Fonds Gelderland werden substantiële toezeggingen ontvangen, terwijl ook de Stichting Vicarieën Elburg, de Stichting 'Weeshuis der Hervormde Gemeente te Elburg' en de provincie Gelderland hun steentje bijdroegen. Deze fondsenwerving nam meerdere maanden in beslag zodat pas in de tweede helft van het verslagjaar kon worden begonnen met het samenstellen van de benodigde *content* bestaande uit teksten en foto's per object. Dit alles vergde veel tijd en energie. Alleen al het adequaat fotograferen van de glimmende, zilveren voorwerpen door vrijwilliger Theo van Prooijen was een klus van maar liefst vijf ochtenden. In december kon de *content* naar grafisch vormgever Karel Buijn in Rotterdam worden gestuurd. Ook de *hardware* was inmiddels besteld bij Moetwil en Van Dijk. In de eerste maanden van 2017 wordt het project afgerond.

Theo van Prooijen in actie in MSE

Museum Sjoel Elburg in beeld

Er is gedurende het verslagjaar meerdere malen gefilmd in de vml. synagoge van Elburg:

- BID productions / Kas van der Linden maakte op donderdag 26 mei filmopnamen t.b.v. het programma 'Parels & Passie' van Omroep Gelderland, waarin aandacht wordt geschonken aan kleine musea in Gelderland. De uitzendingen begonnen op 8 september.

V.l.n.r.: David, Hidde, Sander.

- In augustus kreeg het secretariaat het verzoek van de Museumvereniging om mee te werken een bijzonder project, te weten de productie van een Wall of Fame, bestaande uit 35 gefilmde portretjes van vrijwilligers, die actief zijn bij musea verspreid over heel Nederland. Dit i.v.m. het feit dat de Museumkaart 35 jaar bestaat. Natuurlijk wilde Museum Sjoel Elburg meewerken en na enig overleg werd de naam van vrijwilliger David Evertsen doorgegeven. Op vrijdag 30 september jl. verscheen een filmploeg uit Amsterdam ten tonele, bestaande uit Esther van Lune (productie), Hidde van Warmerdam (regisseur) en Sander Roeleveld (cameraman). David was inmiddels telefonisch geïnstrueerd en de opnamen verliepen dan ook perfect! Dinsdag 6 december jl. reisde een kleine delegatie af naar het

Instituut voor Beeld en Geluid op het Mediapark te Hilversum. Naast David Evertsen waren Frederiek Jeletich (adviseur bestuur) en Tom Bergstra (secretaris) van de partij. Na de ontvangst werd de film

Tom Bergstra en David Evertsen in het
Instituut voor Beeld en Geluid te Hilversum

De ridders van Gelre: René en Bas

ODE AAN DRIEENTWINTIGDUIZEND VRIJWILLIGERS vertoond (in de 400 aangesloten musea zijn blijkbaar 23.000 vrijwilligers actief) bestaande uit de 35 gefilmde portretjes, waaronder dat van David Evertsen.

▪ Op woensdag 28 september maakte Omroep Gelderland TV opnamen voor het programma 'Ridders van Gelre' i.v.m. de aflevering Joods leven in Gelderland. De uitzending was op maandag 14 november 2016. Op zaterdag 19 november was er een publieksevenement (Gelredag) van Radio Gelderland n.a.v. de TV uitzending van 14 november jl. De uitzending was van 10.00 -13.00 uur in samenwerking met Museum Elburg en Museum Sjoel Elburg.

Opnamen voor de documentaire MAZZEL TOV door cineast Frans Sellies op de wallen van Elburg en in de dorpskerk te Oldebroek

▪ Mazzel Tov

Het initiatief voor de documentaire *Mazzel Tov, verhalen over joods leven op de Noordwest-Veluwe* kwam van dhr. R. van Henten, beleidsmedewerker Cultuur & Erfgoed van de gemeente Elburg. De provincie stelde namelijk budget beschikbaar (€ 1500,00 per 'pilot') voor tien vernieuwende activiteiten op cultuurgebied. 'Mazzel Tov' sluit aan bij één van de uitgangspunten van dit project: meer cultuurparticipatie door en voor ouderen en mensen met een beperking.

De filmmakers Bep de Waard en Frans Sellies, geassisteerd door Tom Bergstra, bezochten in de maanden augustus en september meerdere onderduiklocaties in Nunspeet, Doornspijk, 't Harde, Oldebroek en Oosterwolde en natuurlijk in Elburg, waar Museum Sjoel Elburg centraal stond. Op maandag 28 november jl. werd de documentaire gepresenteerd in verpleeghuis De Voord te Elburg in aanwezigheid van mevrouw Josan Meijers, gedeputeerde van Gelderland en wethouder José Oosthoek.

Drie dames in de belangstelling tijdens de presentatie van de documentaire in verpleeghuis De Voord.
V.l.n.r.: gedeputeerde Josan Meijers, Bep de Waard –Ruijs en wethouder José Oosthoek

Uitbreiding openstelling en verhoging entree

Begin 2016 kwam een mogelijke uitbreiding openstelling ter sprake. Immers, in de zomermaanden komen ook op maandagen veel toeristen naar de oude vesting. Afsproken werd dat er dienaangaande ook contact zou worden opgenomen met Museum Elburg en het Nationaal Orgel Museum. Beide musea reageerden positief zodat de drie genoemde musea op Hemelvaartdag, Pinkstermaandag en op maandagen in de landelijk vastgestelde zomervakantieperiode opengesteld werden voor bezoekers.

Tevens is door Museum Sjoel Elburg voorgesteld de entree te verhogen van € 5,00 naar € 6,00. Ook hiermee zijn beide musea akkoord gegaan. Samen met de avondopenstelling tijdens Kerst in de Vesting op 9 en 10 december heeft de extra openstelling ruim 400 extra bezoekers opgeleverd.

Tijdens de decembervergadering van het bestuur is op verzoek van Museum Elburg besloten de openstelling in 2017 iets uit te breiden, t.w. op Hemelvaartsdag 25 mei en Tweede Pinksterdag 5 juni en gedurende de zomervakantieperiode op 10, 17, 24 en 31 juli, 7, 14, 21 en 28 augustus én 4 september (i.v.m. Open Monumentendag op 9 september).

Gastvrij museum

In de tweede helft van 2016 ontving het museum tal van gasten;

- Op 27 september kwam dr. E. Schrijver, directeur van het Joods Historisch Museum te Amsterdam op bezoek. Het was voor hem een eerste kennismaking met 'Elburg'. Het werd een bijzonder plezierige bespreking: de heer Schrijver zegde samenwerking toe m.b.t. tentoonstellingen en vertelde tevens dat het JHM een kenniscentrum wil zijn, o.a. voor 'joodse' instellingen in de provincie.
- Op 12 oktober bezocht de Gelderse CDA Statenfractie vergezeld door twee gemeenteraadsleden uit Elburg Museum Sjoel Elburg. Ze werden gastvrij ontvangen door voorzitter Van Ledden en mw. G. visser, bestuurslid van de Vrienden.
- Op 28 oktober vergaderden 30 leden van CDA Vrouwen Gelderland in het museum. Na een plenaire vergadering met een toespraak van mw. Numann (vz. WIZO Nederland) werd vanzelfsprekend een bezoek gebracht aan het museum en een wandeling gemaakt door joods Elburg.
- Op 11 november bracht de gemeenteraadsfractie en steunfractie van de Christen Unie Elburg een kennismakingsbezoek aan het museum. Voorzitter Van Ledden ontving de politici en gaf informatie over het museum én de plannen tot uitbreiding en herinrichting.

CDA dames (en een enkele heer) luisteren aandachtig naar een voordracht van mw. Numann, voorzitter van WIZO

Aantallen bezoekers

In 2016 bezochten 12.400 belangstellenden Museum Sjoel Elburg (11.650 bezoekers en 750 deelnemers aan de stadswandelingen joods Elburg). Vanaf mei t/m augustus bedroegen de bezoekersaantallen mede door de kleurrijke wisseltentoonstelling *Ruud Bartlema, beelden van joodse mystiek* gemiddeld 1340 per maand. De tentoonstelling *Onderweg, beelden van Hanna Oren* (september t/m december) trok minder bezoekers, gemiddeld 700 per maand. Oorzaken waren (waarschijnlijk) de erg warme septembermaand en de min of meer abstracte verbeelding van het thema van de tentoonstelling.

Bestuursverslag Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg

Doel Stichting

1. De Stichting Vrienden van de Synagoge Elburg die op 21 december 2006 is opgericht heeft ten doel:
het verlenen van steun, in de meest uitgebreide zin des woords, aan de Stichting Synagoge Elburg en aan het
2. museaal gebruik van de synagoge te Elburg. Per 23 augustus 2016 is de tenaamstelling van de Stichting Vrienden gewijzigd in "Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg".
2. De stichting tracht dit doel te verwezenlijken door
 - a. het verrichten van sponsoractiviteiten;
 - b. het weven van donateurs;
 - c. het geven van adviezen aan de Stichting Synagoge Elburg;
 - d. het bevorderen van vrijwilligerswerk ten behoeve van de Stichting Synagoge Elburg;
 - e. het verzorgen van publicaties;
 - f. het organiseren van (studie)bijeenkomsten en cursussen;
 - g. het verwerven en ter beschikking stellen van voorwerpen voor de verzameling van de Stichting Synagoge Elburg dan wel het ter beschikking stellen van gelden daarvoor, alsmede alle overige wettige middelen die het bestuur voor het bereiken van de doelstelling dienstig acht, of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Samenstelling bestuur

Voorzitter	: C.J. van den Boogert
Secretaris	: H. Kuiper, (tot 1 oktober), H. de Jonge (vanaf 1 oktober)
Penningmeester	: K. van der Linde
Lid:	: H. de Jonge tot 1 oktober
Lid	: H. Kuiper, vanaf 1 oktober; coördinatie / organisatie cursussen
Lid	: R. van de Poll, plv. voorzitter, coördinatie suppoosten
Lid	: J. Swager , redactie nieuwsbrief Sjofar
Lid:	: mw. G. Visser- Van Lente, coördinatie Open Joodse Huizen
Lid	: P. Wastenecker, coördinatie / organisatie cursussen

Bestuursvergaderingen

Het bestuur vergaderde in 2016 tien keer. In april en juli was er geen bestuursvergadering.

In dit verslag jaar zijn onder meer de volgende onderwerpen aan de orde geweest.

Nieuwe pasjes voor donateurs en leden Club van 100

Met ingang van dit verslagjaar worden pasjes (bankpasjesmodel) verstrekt in plaats van de tot nu toe gebruikelijke kaarten. Gelijktijdig wordt aangesloten bij de nieuwe huisstijl. Voorts wordt besloten om het verschil tussen individuele –en gezinsdonaties op te heffen en vanaf heden een minimum donatie van € 25, - te vragen. Er zijn dus twee verschillende lidmaatschapspassen: één voor de donateurs en één voor de leden van de Club van 100.

Werkgroep Campagne Wervingsactie

Door de werkgroep, waarin namens de Vrienden ook twee bestuursleden participeren, is een voorstel ontwikkeld met als doel het verwerven van extra gelden ter ondersteuning van het algemeen bestuur. Door natuurlijk verloop neemt het aantal donateurs namelijk af. Naast nieuwe aanwas ter vervanging is daar bovenop extra groei nodig. Hoewel het aantal leden van de Club van 100 stabiel is, zou uit financieel oogpunt ook hier een toename van leden gewenst zijn

Vrienden
Museum Sjoel Elburg

De 'Vriendenfolder' die gebruikt wordt voor de werving van donateurs en leden van de club van 100 is herzien. Hierin wordt ook aandacht besteed aan het belang en de toegevoegde waarde van de Sjoel. Het motief moet mensen er toe brengen zich als donateur of lid van de Club van 100 te verbinden aan de Sjoel. Tot slot wordt nog eens vastgesteld dat wij onze wervingsmogelijkheden optimaal moeten benutten. Daar waar bij museumbezoek zich de mogelijkheid voordoet van een persoonlijke benadering is dat een extra plus bovenop de folder. Als stelregel: geen bezoeker de deur uit zonder folder!

Statutenwijziging

Op 23 augustus 2016 zijn de statuten van de rechtspersoon Stichting Vrienden van de Synagoge Elburg gewijzigd in: "Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg". Een en ander op voorstel van het Algemeen Bestuur waar gelijktijdig ook een naamsverandering is doorgevoerd. In het dagelijkse gebruik hanteren wij "Vrienden Museum Sjoel Elburg". Dat geldt bijvoorbeeld voor enveloppen, briefpapier en pasjes.

Financiële bijdrage voorgenomen tentoonstelling over antisemitisme

Voor het realiseren van deze tentoonstelling in augustus 2017 vraagt het Algemeen Bestuur een financiële bijdrage van het Vriendenbestuur ter hoogte van € 5.000, =. Na bestudering van en toelichting op de stukken, zoals de conceptbegroting, wordt unaniem

besloten aan dit verzoek gehoor te geven. Er is veel waardering voor het initiatief en de wijze waarop het algemeen bestuur, die de inhoudelijke en financiële eindverantwoordelijkheid draagt voor deze tentoonstelling, dit ambitieuze project wil verwezenlijken.

Overdracht secretariaat

Per 1 oktober heeft de overdracht van het secretariaat plaats gevonden en vervult Harry de Jonge de functie van secretaris. Woorden van dank zijn er aan het adres van Huib Kuiper voor de wijze waarop hij in de achterliggende jaren als secretaris actief is geweest. In zijn dankwoord zegt Huib Kuiper, die aanblijft als bestuurslid, dat hij de taken rond cursussen en bibliotheek waarmee hij speciaal belast is nog wel zal blijven behartigen.

En verder...

Andere onderwerpen die onder de verantwoordelijkheid van het Vriendenbestuur vallen hebben betrekking op het inzetten van vrijwilligers/suppoosten, het regelen en uitvoeren van stadswandelingen, het inhoudelijk voorbereiden en organiseren van lezingen, de voortgang van cursussen, uitgave van de nieuwsbrief. Aan deze en andere activiteiten wordt verder op in dit verslag stilgestaan.

Gezamenlijke vergaderingen

Zie bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg (pag. 3)

Medewerkers / vrijwilligers

De openstelling van het museum en alle evenementen daaromheen konden alleen maar plaats vinden dankzij de inzet van ca. negentig vrijwilligers.

De suppoosten en beheerders van Museum Sjoel Elburg zijn de vrijwilligers die het mogelijk maken dat het museum het gehele jaar van dinsdag tot en met zaterdag (van 11.00 tot 17.00 uur) opengesteld is voor het publiek. De suppoosten ontvangen een door de Belastingdienst toegestane vrijwilligersvergoeding die zij tegelijkertijd als gift ten goede laten komen aan de Sjoel (met gesloten beurzen dus). De gift is aftrekbaar voor de belastingen. Zij doen dienst als gastvrouw en gastheer voor de bezoekers. Aan het einde van 2016 staan 60 vrijwilligers ingeschreven als suppoost.

Verder is het mogelijk om ons Museum met een groep te bezoeken en aansluitend onder leiding van een deskundige gids een wandeling door joods Elburg te maken. De stadswandeling voert langs de joodse begraafplaats, de woning van de laatste rabbijn, diverse historische panden waar Elburgse joden hebben gewoond en gewerkt, langs onderduikadressen uit de oorlog en nog veel meer. De kosten voor een stadswandeling joods Elburg bedragen € 4,- per persoon. Het aantal deelnemers is minimaal 8.

Aan het eind van dit verslagjaar waren er 12 gidsen die op basis van beschikbaarheid maar liefst voor 59 (40 in 2015) van dergelijke rondwandelingen zijn ingezet. In de maanden juli en augustus is er elke zaterdag een zogenaamde open rondwandeling waarvoor 1 gids beschikbaar is. De grootte van de groepen varieerde van 8 tot 25 personen. De coördinatie van deze belangrijke nevenactiviteit is al vele jaren in de vertrouwde handen van mevrouw A. van der Velde.

Op maandag 12 december is er voor de vrijwilligers een 'eindejaarsbijeenkomst' georganiseerd. De goed bezochte bijeenkomst verliep in uiterst gezellige en geanimeerde sfeer. Als blijk van dank voor trouwe inzet was er voor iedereen een pakketje producten uit Israël.

Dr. Paul Scheffer

De dames Mi Ying Cheng en Elisabeth Oets

Rabbijn Tamarah Benima

Lezingen

De voorjaarslezing werd dit jaar verzorgd door prof. dr. Paul Scheffer. Hij sprak op 22 maart over het thema "Verdraagzaamheid". Hij sloot aan bij de tentoonstelling "Samen-Leven" waarin 35 Israëlische vrouwen van verschillende culturele en religieuze achtergrond laten zien dat vriendschap, loyaliteit en verdraagzaamheid mogelijk zijn, ondanks alle multiculturele en politieke obstakels.

Tijdens de lezing kaartte Paul Scheffer de huidige vluchtelingencrisis aan, een crisis die onze verlegenheid met grenzen beter dan ooit laat zien. In de lezing betoogde hij onder meer dat een open samenleving alleen kan bestaan binnen grenzen.

Op 29 april vond de zgn. 5 mei bijeenkomst plaats met een voorstelling van Elisabeth Oets met het verhaal van haar opa Philip Mechanicus die geïnterneerd was geweest in Kamp Westerbork. In de voorstelling vertelde zij zijn levensverhaal aan de hand van fragmenten uit zijn indrukwekkende dagboek "In Depot" en zong liederen uit de oorlog. Een boeiend en aangrijpend verhaal van een selfmade man die zich opwerkte tot een veelgeprezen, kritisch journalist.

Op piano werd Elisabeth begeleid door Mi Ying Cheng. De liederen waren van Ilse Weber, gecomponeerd in concentratiekamp Theresienstadt.

Schrijfster en liberaal rabbijn Tamarah Benima kwam op 6 oktober naar Elburg om “de rol van de vrouw in het Jodendom” voor het voetlicht te brengen. Een lezing waarin uiteenlopende aspecten die zo bepalend zijn voor de positie van de vrouw uitvoerig werden besproken. Zij putte daarbij ook uit eigen ervaring. De lezingen zijn doorgaans inhoudelijk als goed beoordeeld maar de opkomst laat wel te wensen over. Deze is afhankelijk van verschillende factoren, zoals: bekendheid sprekers, onderwerp, andere bijeenkomsten. Ook de organisatorische kant van de bijeenkomsten is belangrijk: goede afspraken maken over wie wat doet. De secretaris is hierin de spil. Voor de diverse werkzaamheden kan hij een beroep doen op anderen, waaronder collega bestuurders. Ten slotte is besloten vanaf oktober 2016 geen toegangsprijs meer te vragen voor het bijwonen van een lezing maar na afloop een collecte te houden ter dekking van de kosten.

Cursussen

In 2016 zijn wij verder gegaan met het aanbieden van cursussen Bijbels Hebreeuws. Deze vonden plaats in het Studie & Documentatiecentrum van Museum Sjoel Elburg en werden met grote kennis van zaken verzorgd door mevrouw dr. A.E.M.A. van Veen-Vrolijk. Zij is als mede-auteur van de Studiebijbel verbonden aan het Centrum voor Bijbelonderzoek te Veenendaal. Drie modules, op verschillend niveau, werden gegeven als voortzetting van eerdere modules. In het voorjaar voltooiden 29 deelnemers, verspreid over 3 modules, hun cursus. In het najaar voltooiden 25 deelnemers hun cursus. De deelnemers aan de in 2015 gestarte beginnerscursus (en vervolg) stomen enthousiast verder.

Onze voorzitter C.J. van den Boogert heeft een lezingencyclus verzorgd over de Tora, de vijf boeken van Mozes uit de Hebreeuwse Bijbel. De lezingen werden door de zeven deelnemers zeer gewaardeerd.

Sjofar

In 2016 is twee maal Sjofar, de nieuwsbrief van de Stichting Vrienden uitgegeven en wel nummer 15 in januari en nummer 16 in september 2016. In nummer 15 is onder meer aandacht geschonken aan de tentoonstelling *Samen-leven* en de vrouwen die de schilderijen voor deze tentoonstelling hebben vervaardigd, en aan de 100.000ste bezoeker van de Sjoel. In nummer 16 was er aandacht voor de tentoonstelling *Onderweg* van Hanna Oren-Huppert; daarnaast werd informatie gedeeld over de uitbreiding van het museum die wij hopen te realiseren. De nieuwsbrief is een full colour, fraai vormgegeven brochure, die naar 365 adressen wordt gestuurd.

Donateurs

Aan het eind van het verslagjaar werden wij financieel gesteund door 306 donateurs en 48 leden van de Club van 100.

Overige activiteiten

▪ SCHILDERIJ ANNA SCHAPIRA

24 maart kreeg de Van Kinsbergenschool een reproductie van het schilderij van Anna Schapira van de hand van Jip Wijngaarden overhandigd. Dit ter gelegenheid van het feit dat de Van Kinsbergenschool als 50^e lid is toegetreden tot de Club van 100.

Schilderij Anna Schapira door Jip Wijngaarden

Voor een aandachtig gehoor van alle leerlingen uit de drie hoogste leerjaren vertelde de heer Wip van de Weg, oud-leerling van deze school, zijn persoonlijke herinneringen aan zijn lievelingsjuf uit de jaren dat zij onderwijzeres was aan deze school.

▪ BEZOEK MAUD DAHME EN LARRY GLASER

Op 14 augustus heeft Maud Dahme een bezoek gebracht aan Elburg. In haar gezelschap Larry Glaser, de nieuwe Executive Director for the Holocaust Commission evenals 36 Amerikaanse docenten.

Zij bracht onder andere een cheque mee ter waarde van \$ 1.000 voor de Stichting Synagoge Elburg.

Na verwelkoming van het gezelschap kregen zij een toelichting op het museum en de uitbreidingsplannen en werden de gasten begeleid bij hun rondgang door ons museum.

▪ ISRAËL WEEKEND

Bij het Israël weekend in Luctor Oldebroek van 14 en 15 oktober is de Sjoel aanwezig geweest met een stand met folders en producten. Het Vriendenbestuur nam de bemensing van de kraam voor zijn rekening.

Activiteitenverslag 2016

Om de veelheid aan activiteiten met betrekking tot Museum Sjoel Elburg (enigszins) te structureren, zijn in de afgelopen jaren meerdere werkgroepen in het leven geroepen. De werkgroepen Beheer en onderhoud, Educatie, PR, ICT, Wissel tentoonstellingen vallen onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg. De werkgroepen Bibliotheek en Open Joodse Huizen onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg. De werkgroep Museumwinkel moet verantwoording afleggen aan beide besturen.

Werkgroep beheer en onderhoud

In 2016 bestond de werkgroep beheer en onderhoud uit de volgende personen: Mw. W. Stouwdam en de heren A. Hulst, M. Hulst, Z. Riezebos en R. Spaan. De heer J. Kuipers is reserve-beheerder. De secretaris van de SMSE, dhr. T. Bergstra, fungeert als voorzitter van de werkgroep.

A. Hulst maakt de roosters, R. Spaan verzorgt de inkoop van schoonmaakmiddelen e.d. Mevr. M. van de Poll regelt de inkoop voor de keuken. De beheerders ontvangen een belastingvrije vergoeding van max. € 1500,00 per jaar.

Tijdens het verslag jaar vergaderde de werkgroep een keer om duidelijke werkafspraken te maken.

Tijdens de grote schoonmaak in september werd achterstallig onderhoud ontdekt m.n. aan de gevels grenzend aan de binnentuin. Ook de Gelderse Monumentenwacht heeft in een rapport deze mankementen genoteerd. Het is de bedoeling dat het achterstallig onderhoud tijdens de uitbreiding van het museum met het belendende pand Zuiderwalstraat 11 (begin 2018) wordt aangepakt.

Werkgroep Educatie

De werkgroep Educatie bestaat uit de dames M. Weterholt en M. v.d Span en de heren J. Kuipers, W. van Dijk, T. Breen, M. van Ledden, B. Rodenburg, H. Kuiper en W. van Norel. Er werd vergaderd om van gedachten te wisselen over de educatieve lessen n.a.v. de tijdelijke tentoonstellingen. Naast het portret van Gerda Steinhauer hangt nu ook het portret van Lieneke in de Educatieruimte. Beide foto's worden gebruikt om het verhaal over vermoorde Joodse kinderen 'een gezicht' te geven.

De lessen voor het basisonderwijs werden vnl. gegeven in het kader van de Erfgoedleerlijn: 10 basisscholen uit de gemeente Elburg namen er met 240 lln. aan deel; vanuit de gemeenten Oldebroek en Heerde namen er 2 scholen deel (47 lln.) Het reguliere programma werd door 147 lln. uit de wijde omgeving bezocht (Wilsum, Elspeet, IJsselmuiden, St. Maartensdijk)

Vanuit het voortgezet onderwijs zijn leerlingen van scholengemeenschappen De Nuborgh te Elburg en Pieter Zandt Kampen en Staphorst (491 leerlingen) ontvangen. Ook bracht het Nassau College uit Harderwijk met 16 Franstalige leerlingen een kort bezoek. Al met al ruim 900 leerlingen!

Tevens heeft de werkgroep meegewerkt aan de Gelderse Museumdag op zaterdag 22 oktober jl. Om 12.00 uur en 15.00 uur verzorgden Marijke Weterholt en Jetse Kuipers, leden van de werkgroep educatie, workshops. De aanwezigen kregen aan de hand van leskoffers met objecten interessante informatie over het Jodendom. De aanwezige kinderen mochten naar hartenlust de ratels laten draaien wat een enorme hoop kabaal veroorzaakte. Ook werd er op een echte ramshoorn, de sjofar, geblazen, met name door aanwezige (groot)vaders.

Werkgroep wisseltentoonstellingen

De werkgroep bestaat uit de dames L. van Dijk, F. Jeletich (projectleider), B. de Waard-Ruijs en dhr. T. Bergstra.

De succesvolle tentoonstelling *DE HEER IS MIJN HERDER*, verbeelding van psalmen door Henk Pietersma, Jip Wijngaarden en Ria van Oosten werd tot en met 6 februari 2016 in Museum Sjoel Elburg gepresenteerd.

Daarna volgden in het verslagjaar nog drie wisseltentoonstellingen:

Jip Wijngaarden (rechts) tijdens de opening van de tentoonstelling

▪ SAMEN-LEVEN, VROUWEN EN HUN OLIJFBOMEN

Van 12 februari tot en met 16 april 2016 was Museum Sjoel Elburg – na Amsterdam, Den Haag en Rotterdam – de vierde en laatste locatie in Nederland waar de tentoonstelling *SAMEN-LEVEN, Vrouwen en hun olijfbomen* te zien was. Op de tentoonstelling werden 35 schilderijen van olijfbomen geëxposeerd. Die 35 bomen zijn geschilderd door 35 Israëliische vrouwen van verschillende culturele en religieuze achtergrond: joods, islamitisch, christelijk en circassisch.

De tentoonstelling werd geopend door gedeputeerde van Gelderland, mevrouw Josan Meijers, daarbij geholpen door leerlingen van groep 8 van basisschool Het Octaaf. Dezen hadden op school met elkaar ook een grote 'wensboom' gemaakt.

De onthulling van de 'wensboom' van de leerlingen door mevr. J. Meijers

WIZO

Deze 35 vrouwen namen deel aan een bijzonder project van het WIZO (Women's International Zionist Organization) Community Center in Afula, een levendige, multiculturele, - religieuze en - etnische stad in het noorden van Israël. Onder leiding van kunstenares Sheila Dvora Casdi volgden zij schilderlessen en slaagden zij erin om - met de schilderkunst als bindmiddel - een sfeer van verdraagzaamheid en vriendschap te scheppen.

Olijfboom als symbool

De geschiedenis van de olijfboom gaat helemaal terug tot Mesopotamië, Syrië en Israël, 6000 jaar voor de gewone jaartelling. Volgens het Jodendom staat de olijfboom en de olie ervan symbool voor rechtvaardigheid en barmhartigheid. Volgens de christelijke evangeliën is het een symbool van vrede en liefde. In de koran en Islam wordt de olijfboom gezien als de centrale boom, de as van de wereld, hét symbool van de universele mens.

Een tentoonstelling vol olijfbomen...

■ RUUD BARTLEMA, beelden van joodse mystiek

Van 22 april tot en met 27 augustus 2016 waren in Museum Sjoel Elburg dertig werken te zien van beeldend kunstenaar en leraar joodse mystiek Ruud Bartlema (1944). Op donderdag 21 april werd de tentoonstelling feestelijk geopend door Mr. G.J. de Graaf, vriend van de schilder.

Schilderende dominee

In de jaren zestig van de vorige eeuw werd Ruud Bartlema opgeleid aan een van de Vrije Akademies in Amsterdam door o.a. Maarten Krabbé. Ondertussen studeerde hij in diezelfde plaats theologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij startte zijn loopbaan als dominee in de pastorie van Nuenen, waar Theodorus van Gogh een van zijn voorgangers was en diens zoon Vincent een tijdje zijn atelier heeft gehad. In zijn vrije tijd maakte Bartlema er olieverfschilderijen in figuratieve stijl en in een nogal donker kleurenpalet.

Filmopnamen ten huize van de kunstenaar.

V.l.n.r.: Ruud Bartlema, Frans Sellies, Lydie van Dijk en Frederieke Jeletich

Een zonnige 'inloop' voorafgaande aan de opening

Weer een heel nieuwe inrichting van een tentoonstelling in Museum Sjoel Elburg, nu met vier diagonaal geplaatste sokkels

Poëzie en literatuur

Van begin af aan vormen poëzie en literatuur een belangrijke bron van inspiratie voor Bartlema's schilderkunst. In de loop der jaren ontstonden er series schilderijen rond de poëzie van Hans Andreus en Huub Oosterhuis, maar ook rond het gedachtengoed van de joodse denker Martin Buber waar Ruud Bartlema al tijdens zijn studietijd mee in aanraking kwam. De bestudering van de joods mystieke tradities van het chassidisme ontsloot voor hem een onuitputtelijk reservoir van beelden die resulteerden in series tekeningen, etsen en schilderijen rond de mystieke betekenis van de Hebreeuwse letters, Buber's Chassidische vertellingen en de 72 Godsnamen. Het is dit door de joodse mystiek geïnspireerde werk dat wordt geëxposeerd in Museum Sjoel Elburg.

Collage ONDERWEG bestaande uit krantenartikelen, gaas, een lopende figuur van hout, textiel en was.

▪ ONDERWEG, beeldend werk van Hanna Oren-Huppert

Van 1 september 2016 tot en met 7 januari 2017 presenteerde Museum Sjoel Elburg ruim vijftig werken van de joodse kunstenares Hanna Oren-Huppert. Wethouder van Elburg, mevrouw José Oosthoek verrichtte de opening van deze tentoonstelling.

Altijd onderweg

Hanna Oren-Huppert werd in 1946 geboren in Rusland, tijdens de treinreis terug richting Polen, waar haar ouders tijdens de Tweede Wereldoorlog heen waren gevlucht. Na enkele jaren van omzwervingen door Europa, is zij in 1949 samen met haar ouders naar Israël vertrokken. Daar heeft ze haar middelbare school, militaire dienst en universitaire opleiding doorlopen. Als medisch sociologe is ze aan de Universiteit van Utrecht gepromoveerd. Na daarna opnieuw een periode in Israël te hebben gewoond, is ze in 1984 na de Libanon-oorlog met haar man en vier kinderen naar Nederland teruggekeerd.

Onderhandelen met de materie

Hanna Oren is in 1985 als autodidact begonnen met het maken van beelden.

Kunstenares in atelier

Ze werkt voornamelijk met grove chamotte klei en was (voor brons), maar ook met cement en granito. Het liefst werkt ze met klei. Dit materiaal boeit haar door zijn eigen wil: 'Je kunt het niets opleggen, een onderhandelingsproces moet plaatsvinden, wil je wat opbouwen'.

Vlucht en vertrouwen

In het werk van Hanna Oren komen twee belangrijke elementen uit haar leven samen. Enerzijds trekken vanuit haar eigen verleden beelden van hedendaagse oorlogsgevolgen haar aandacht. Zo verbeeldt ze vluchtelingen te voet, overvolle vluchtelingenboten, rijen vluchtende mensen, in Afrika, Srebrenica, Albanië, of waar dan ook. Altijd onderweg. Anderzijds straalt haar werk een omhelzende en oer-aardse vrouwelijke kracht en rust uit.

▪ Christendom en Antisemitisme

Sinds de tweede helft van het verslagjaar is de werkgroep wisseltentoonstellingenbetrokken bij voorbereidingen voor een bijzondere tentoonstelling met de werktitel Christendom en Antisemitisme.

De aanleiding voor deze tentoonstelling waren o.a. de aanslagen in Parijs, Brussel en Kopenhagen, gericht tegen joodse instellingen.

- Inhoud van de tentoonstelling

Antisemitisme, denkbeelden en handelingen die tegen joden en Jodendom zijn gericht, wordt vandaag de dag meestal onmiddellijk gekoppeld aan de moord op zes miljoen joden door de nazi's in de Tweede Wereldoorlog of aan de huidige Arabisch-islamitische uitbarstingen van geweld tegen joden. Minder bekend is dat het antisemitisme een lange geschiedenis heeft en terug te voeren is tot de eerste eeuwen van de christelijke jaartelling. Het opkomende en verbreidende christendom vervulde hierin een belangrijke rol. De tentoonstelling 'Christendom en Antisemitisme' wil deze bekendheid vergroten.

- Gastconservator

Voor het samenstellen van de tentoonstelling is historicus dr. Bart Wallet, verbonden aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, als gastconservator aangetrokken. Hij is kenner van het Nederlandse Jodendom en adviseur van het Joods Historisch Museum in Amsterdam. Bart Wallet zal er zorg voor dragen dat de tentoonstelling een representatief, evenwichtig en verantwoord wetenschappelijk karakter krijgt.

Tekenaar/vormgever

Omdat er weinig objecten zijn die de complexe verhouding christendom en antisemitisme uitbeelden, is Karel Kindermans uit Rotterdam bij de tentoonstelling betrokken. Als tekenaar, illustrator en vormgever zoekt hij naar nieuwe wegen om historische en culturele onderwerpen aansprekend te verbeelden.

De tentoonstelling wordt (waarschijnlijk) vanaf september 2017 t/m begin januari 2018 in Museum Sjoel Elburg gepresenteerd. Het definitieve bestuursbesluit zal in januari 2017 worden genomen.

Werkgroep PR

De werkzaamheden betreffende de werkgroep PR zijn in 2016 waargenomen door het secretariaat van de Stichting Museum Sjoel Elburg.

Het secretariaat heeft er i.s.m. mevr. F. Jeletich voor gezorgd dat in meerdere tijdschriften (o.a. JCK Magazine, Veluwe Aktief, Gids NOM , Kunst en Museumkrant Oost Nederland enz.) advertenties zijn geplaatst.

Er zijn in verband met cursussen, lezingen, wisseltentoonstellingen en andere gebeurtenissen tal van persberichten gemaakt en verstuurd.

Met hulp van David Evertsen zijn flyers (ca. 150 adressen) voor de drie wisseltentoonstellingen verzendklaar gemaakt en verstuurd.

Medio het verslagjaar is zorg gedragen voor de maken en versturen (ca. 50 adressen) van het affiche betreffende de Open Joodse Wandelingen.

▪ Vernieuwde huisstijl

Vooruitlopend op de uitbreiding en herinrichting van Museum Sjoel Elburg, die begin 2018 plaats vinden, is de huisstijl vernieuwd. Voordat de huisstijl kon worden aangepast zijn eerst de namen van beide stichtingen middels een notariële akte veranderd in Stichting Museum Sjoel Elburg en Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg. De nieuwe logo's hebben een gele balk als achtergrond en daardoor een meer eigentijdse uitstraling.

In het logo van de Stichting Museum Sjoel Elburg is het poortje uit de Jufferenstraat opgenomen. Deze stichting heeft immers als primaire taak zorg te dragen voor 'onderhoud en verantwoord museaal gebruik

van de voormalige synagoge'. In het logo van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg prijkt de chanoekia van de vroegere joodse gemeente van Elburg. De Vrienden hebben namelijk in de eerste plaats bemoeienis met de huidige 'gemeenschap' van vrijwilligers en donateurs. Inmiddels is er voor beide stichtingen nieuw briefpapier aangeschaft samen met enveloppen, adresstickers e.d. Ook de gevelborden en het bord bij het poortje in de Jufferenstraat zijn vernieuwd.

▪ Eigentijdse website

Medio 2015 is het gesprek over een nieuw te ontwikkelen website op gang gekomen. In 2016 zijn de ideeën dienaangaande vertaald in een nieuwe website. Mw. C. Leijds van Toon in Vorm te Utrecht kreeg opdracht de lay-out en tal van grafische aspecten voor haar rekening te nemen. De teksten zijn kritisch bekeken en aangepast door mw. F. Jeletich, J. Kooman, T. Bergstra, K. v.d. Linde, J. Kuipers en W. van Dijk. Veel overbodige en zelfs dubbele informatie is verwijderd. David Evertsen heeft heel veel tijd en energie gestopt in het 'inkloppen' van alle teksten! Waarvan acte.

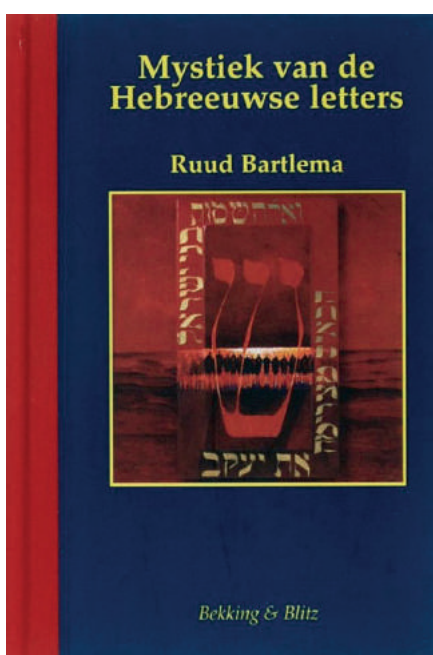
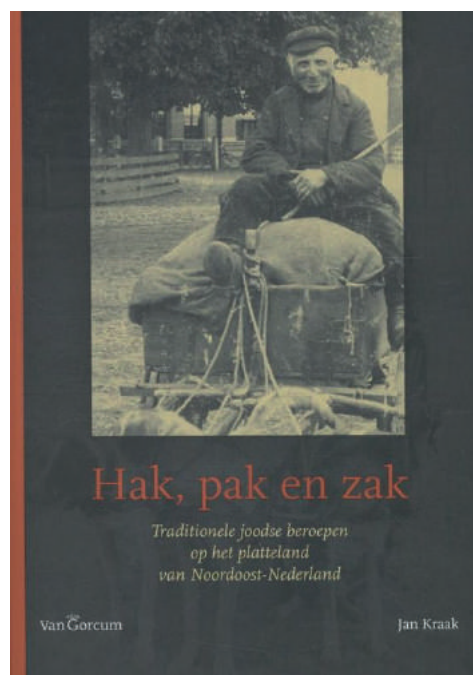
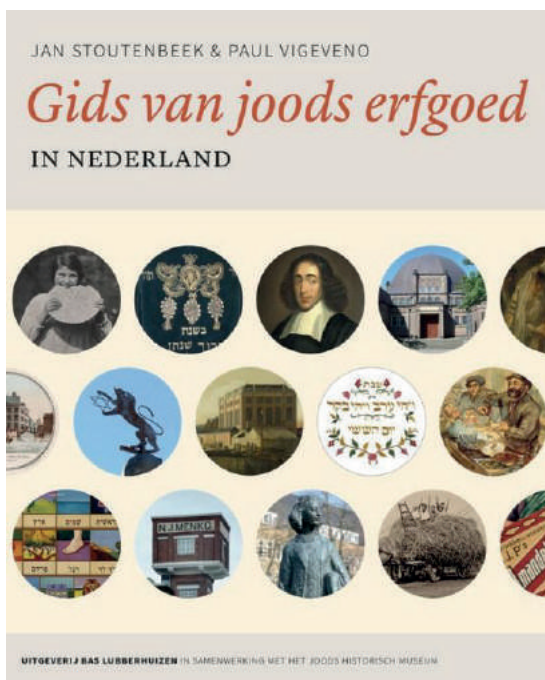
De huidige site is door de *webmaster* makkelijker aan te passen, heeft een moderne uitstraling met mogelijkheden voor het plaatsen van filmpjes e.d.

Werkgroep ICT

De werkgroep bestond uit J. Kooman (vz), D. Evertsen, M. Hulst en J. Teunissen. Het onderwerp automatisering kreeg in de bestuursvergaderingen in 2016 aandacht. De uitbreiding van het gebruik van de zgn. NAS (Network Attached Storage) ondervond de nodige vertraging, voornamelijk vanwege de geringe beschikbaarheid van Jeffrey Teunissen gedurende het jaar. Vanaf eind 2016 is de NAS en de bijbehorende programmatuur volledig beschikbaar. Begin 2017 zal een directorystructuur worden vastgesteld op basis het standaardmodel van de Nederlandse Museumvereniging. In december is een noodprotocol opgesteld hoe te handelen in het geval dat de internetverbinding uitvalt.

Werkgroep bibliotheek

De werkgroep bestaat uit drie leden, te weten de heren K. van de Boogert, W. van Dijk en H. Kuiper (vz). De uitleen van boeken wordt verzorgd door mevr. M. Holtrust en dhr. T. Zoet. Van een aantal kanten zijn boeken aangereikt voor de bibliotheek. In het afgelopen jaar is de werkgroep bezig geweest met het bijhouden van de collectie.

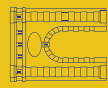

Deze boeken zijn in de bibliotheek opgenomen. De Gids van joods erfgoed, Hak, pak en zak en Jodendom zijn nog steeds te koop in de museumwinkel

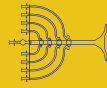
Werkgroep museumwinkel

De werkgroep bestaat uit vijf leden, te weten de heren B. van Eerde (SSE), W. Rutten, voorzitter (SSE), P. Wastenecker (SVSE) en vrijwilligers Mevr. M. van de Poll en de heer D. Evertsen. Het museum heeft een ruime keus aan ansichtkaarten. Verder verkoopt het museum o.a. posters, boeken, DVD's, Israëlische wijnen en kleine cadeautjes. Ook in 2016 werd het assortiment bij tentoonstellingen tijdelijk uitgebreid met één of meer artikelen (kaarten, boeken e.d.). Dit gebeurt in overleg met de werkgroep tentoonstellingen. Er is in 2016 tweemaal vergaderd. De voorraad wordt jaarlijks geïnventariseerd.

Bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg 2016

Bestuursverslag Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg 2016

Activiteitenverslag 2016

